

Full adjunt Exercici de curs

Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès
Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori
Quadrimestre de tardor Curs 2012 - 13

Urbanística VIII

Projectes de Ciutat

en la ciutat - mosaic- territorial

REGENERAR LA CIUTAT

Els llocs i els temes emergents de projecte a la Barcelona metropolitana

LABORATORI: SANT CUGAT DEL VALLÈS

<http://urb8.50webs.com>

Professor: Carles Llop i Torné (DUOT UPC)

Professors col·laboradors: Xavier Matilla (DUOT UPC), Daniel Calatayud

Doctorands UPC: Marta Carrasco, Konstantinos Kourkotas

LABORATORI: SANT CUGAT DEL VALLÈS

LABORATORI D'ESTRATÈGIES PROJECTE DE CIUTAT

Estratègies urbanes i territorials en la Barcelona metropolitana

Sant Cugat del Vallès està situat en el vessant nord de la Serra de Collserola estès sobre la cubeta del Vallès. En un enclau territorial estratègic de la B-30, històricament el corredor del Vallès, és el punt de partió d'aigües entre el Llobregat i el Besòs. Lloc de pas de les xarxes que comuniquen Barcelona amb els territoris d'Europa, el sud de Catalunya i la península Ibèrica, és a més el gran espai d'articulació de les ciutats de l'arc de la metròpoli de Barcelona.

L'actual situació urbanística de Sant Cugat del Vallès, es caracteritza per una ocupació extensa del seu territori amb una dualitat de formes de creixement -entre ciutat compacta i urbanitzacions difoses pel territori. En termes de nova ocupació de sòl dels darrers decennis, cal

constatar la manca de compleció urbana i la necessitat de reprogramar alguns dels sòls urbanitzats no ocupats, plantejant nous reptes d'abordar actuacions de millora de la ciutat existent pel que fa a la seva estructura i composició interna, així com de les relacions ciutat - territori, d'acord amb les noves demandes urbanístiques, ambientals, culturals, socials i econòmiques.

Algunes informacions

El procés de creixement dels municipis de la regió metropolitana i l'ocupació territorial de la mateixa, ha generat fortes disfuncions urbanístiques, ambientals i socials. En lloc d'una nostàlgia sobre el territori perdut, el 'projecte de ciutat' exigeix una actitud renovada per fer front a les demandes socials de qualitat de vida, de qualitat urbana i de sostenibilitat ambiental alhora que cerca la identitat urbana i el lloc específic dins els territoris metropolitans.

Quines són les estratègies i les actuacions que s'estan desenvolupant des de la política urbanística municipal i des de les instàncies supramunicipals? Quines estratègies o actuacions es podrien proposar de bell nou?

Per tal d'aprofundir en aquestes qüestions es proposa un exercici conjunt de curs, que faci un 'survey', una radiografia de l'estat de l'art del territori de Sant Cugat del Vallès mitjançant una **mirada analítica sobre els seus 'problemes' i 'oportunitats'** a l'escala de la ciutat i de la ciutat-regió metropolitana, per tal de proposar estratègies, actuacions i propostes projectuals per abordar-les, en clau de "projecte de ciutat".

Com procedir amb l'exercici?

En grups desenvoluparem el següent treball que es detallarà en les sessions de tutoria de grup:

PROCEDIMENT que seguirem

Observar Anàlisi	Comprendre Avaluació	Actuar Proposta
---------------------	-------------------------	--------------------

FASES de producció del treball

Debilitats Amenaces Fortaleses Oportunitats	Impressions Dades Documentació Referents	Estratègies Actuacions Propostes
--	---	--

DOCUMENTS que generarem

0. Cartografies de Sant Cugat del Vallès en la cubeta del Vallès 1900, 1950, 1976, 2000, 2012		
1. IMPRESSIONS		
2. DIAGNOSI-DAFO	3. ATLAS	4. QUADERN DE PROPOSTES

LABORATORI: SANT CUGAT DEL VALLÈS

LABORATORI D'ESTRATÈGIES PROJECTE DE CIUTAT

Estratègies urbanes i territorials en la Barcelona metropolitana

Impressions, Diagnosi, Atlas i Quadern de projectes

1. IMPRESSIONS

> **Objectius:** transmetre les percepcions de la primera visita al municipi mitjançant el format fotogràfic. Preparar itinerari, elaboració de quadern d'imatges, primers apunts i notes.

> **Alguns tòpics de referència:**

Ciutat heretada - Ciutat transformada
Ciutat fosca_Ciutat de clars obscurs
Ciutat de grumolls_Ciutat heterogènia
Ciutat de ponts_Ciutat de desconexions
Ciutat dependent_ Ciutat centre
Ciutat connectada_Ciutat dividida
Ciutat obrera_Ciutat dormitori
Ciutat densa_Ciutat de convivència
Ciutat compacta_Ciutat jardí
Ciutat comercial_Ciutat multicultural
Ciutat ferida_Ciutat roturada
Ciutat trencadís_Ciutat descompensada
Ciutat limitada_Ciutat de multirealitats
Ciutat monofuncional_Ciutat d'oportunitats

> **Format paper:** 10 postals 10x15cm, encadenades i desplegable en vertical

> **Format digital:** arxiu pdf únic de mida <25Mb

2. DIAGNOSI_INFORME DAFO

> **Objectiu:** identificar Debilitats - Amenaces - Fortaleses - Oportunitats del municipi i llur rol interterritorial

> **Format paper:** 1 full din-A4 vertical

> **Format digital:** arxiu pdf únic de mida <25Mb

3. ATLES

> **Objectiu:** mapificació interpretativa de la realitat urbana i territorial a partir dels tòpics proposats.

> **Format paper:** fulls A3 vertical. Espai 2cm inferiors amb nom autors esquerra i títol treball dreta, tipografia Arial

> **Format digital:** arxiu pdf únic de mida <25Mb

> **Continguts (índex de referència):**

ENCAIX TERRITORIAL

- Sant Cugat del Vallès en la cubeta del Vallès

MEDI RECEPTOR_TERRITORI SUPORT

DADES

- Timeline de les dades i fets històrics rellevants en la evolució urbana del municipi

EVOLUCIÓ URBANA I DEL TERRITORI

ESPAIS OBERTS TERRITORIALS

- La Serra de Collserola
- Els connectors entre Collserola i el Vallès.

ESPAI PÚBLIC URBÀ

- Classificació tipològica
- Classificació jeràrquica, criteris de continuïtat, localització i accessibilitat
- Classificació segons usuaris
- Nivells i qualitats d'urbanització
- El verd urbà
- Mobiliari urbà: tipus, criteris de localització i de idoneïtat
- Senyalètica urbana

ELS EQUIPAMENTS

- Els equipaments territorials
- Els equipaments urbans:
 - Tipologia, posició i mida
 - Programa , intensitat, permeabilitat, àrea de servei, freqüència d'ús
 - Nivells d'accessibilitat

XARXES DE LA MOBILITAT

- FERROVIÀRIES:
 - Traçat i integració urbana
 - Les estacions de ferrocarril
- VIÀRIES:
 - Estructura viària
 - Les vies supramunicipals (metropolitanes)
 - B-30
 - BP-1503 carretera de Rubí
 - BP-1413 carretera Cerdanyola
 - Els espais del vianant
 - Els espais del transport públic
 - Servei Bici

GESTIÓ:

- Estratègies i dispositius de la gestió de la mobilitat

TEIXIT EDIFICAT RESIDENCIAL

- El centre històric de Sant Cugat del Vallès
- Els teixits residencials contemporanis
- Nivells de consolidació: antiguitat, manteniment i ocupació
- Àmbits d'obsolescència urbana

- Les àrees de baixa densitat
- L'habitatge

TEIXIT EDIFICAT ACTIVITATS ECONÒMIQUES

- El comerç urbà
- Activitats terciàries
- L'activitat industrial

VORES URBANES

- Àmbits degradats
- Àmbits residuals
- Àmbits en transformació

XARXES AMBIENTALS

- Dades ambientals del municipi
- Vectors ambientals
- La gestió dels residus i l'espai públic
- La gestió del cicle de l'aigua

PATRIMONI

- Elements, espais i conjunts arquitectònics
- Esdeveniments culturals comunitaris i l'espai públic

PAISATGE

- Components del paisatge
- Panoràmiques i enclaus visuals
- Skyline

FACTORS SÒCIO-ECONÒMICS

- Dinàmica socioeconòmica del municipi
- Perfil dels agents socials

4 QUADERN DE PROJECTES

> **Objectiu:** plantejament d'estratègies, actuacions i propostes de projecte de ciutat, a partir de la interpretació de la realitat urbana i territorial (Impressions, DAFO i Atlas) i de les oportunitats detectades.

> **Format paper:** fulls a3 vertical. Espai 2cm inferiors amb nom autors esquerra i títol treball dreta, tipografia Arial

> **Format digital:** arxiu pdf únic de mida <25Mb

> **Continguts (índex de referència) temes projectuals:**

- Les articulacions dels límits de la ciutat amb la Serra de Collserola i la cubeta del Vallès
- El sistema verd, els espais naturals i el *system parc* metropolità
- La reprogramació d'usos i el reciclatge dels teixits urbans
- La reprogramació de les activitats econòmiques i els nous espais de la producció
- La valorització ambiental, propostes per la millora del metabolisme urbà
- Propostes per la nova gestió de la mobilitat i la transformació del carrer i l'espai públic
- Nous centres urbans: eixos urbans i places equipades
- La reconversió de les carreteres intermunicipals com avingudes metropolitanes
- La integració dels ferrocarrils
- Projectes en els teixits residencials i els espais de les activitats econòmiques

Materials a disposició:

Bases

- Cartogràfiques: carto 5000 ICC (dxf)
- Ortoimatges: orto 2500 ICC (sid)

Documents de Planejament

Pla General Metropolità

Pla Territorial Metropolità de Barcelona

Webliografia

Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	http://www.santcugat.cat
Àrea Metropolitana de Barcelona	http://www.amb.cat
Institut cartogràfic de Catalunya	www.icc.cat
Institut d'Estadística de Catalunya	http://www.idescat.cat
Registre de planejament de Catalunya	ptop.gencat.cat/rpucportal
Mapa urbanístic de Catalunya	ptop.gencat.cat/muc-visor
Observatori de l'activitat econòmica de les ciutats	www.eixos.cat
European Urban Knowledge Network, EUKN	http://www.eukn.org/Spain/es